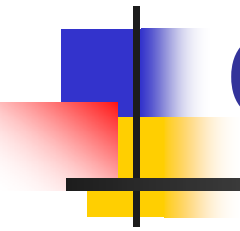

Circuite integrate digitale

Curs 4

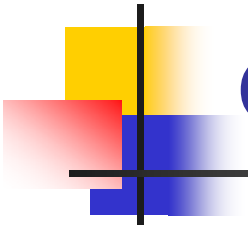

Curs 4

- circuite secvenţiale
- circuite de memorare simple
  - latch-uri
  - bistabile
  - registre
- exemple de circuite secvenţiale
  - registrul de deplasare
  - numărătorul
- **Aplicaţii**
- Descrierea latch-urilor in Verilog HDL

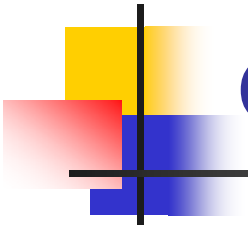

Circuite secvenţiale

- diferenţa combinaţional – secvenţial
- funcţia de memorare
  - bucla de reacţie
- semnalul de ceas – control în timp (discret)

Clasificare formală a sistemelor digitale

- Sisteme de ordin... SO
  - SO0 – combinaţionale
  - SO1 – memorii
  - SO2 – automate
  - SO3 – procesoare
- trecerea la un ordin superior: introducerea unei bucle de reacţie

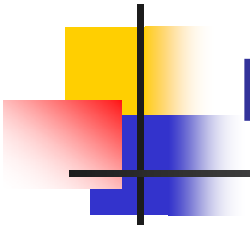

Funcţia de memorare

- cum putem folosi circuitele logice pentru a memora?
- bucla de reacţie introduce o nouă funcţionalitate

- Denumiri:
  - latch
  - bistabil (flip-flop, FF)

Latch-uri elementare

reset-only latch

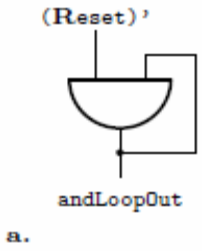

set-only latch

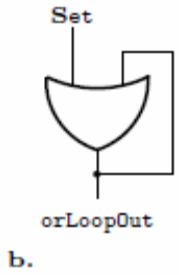

set-reset latch

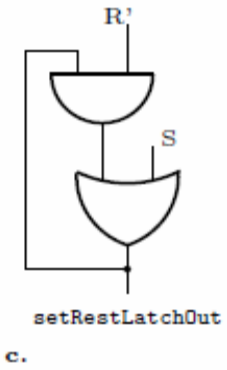

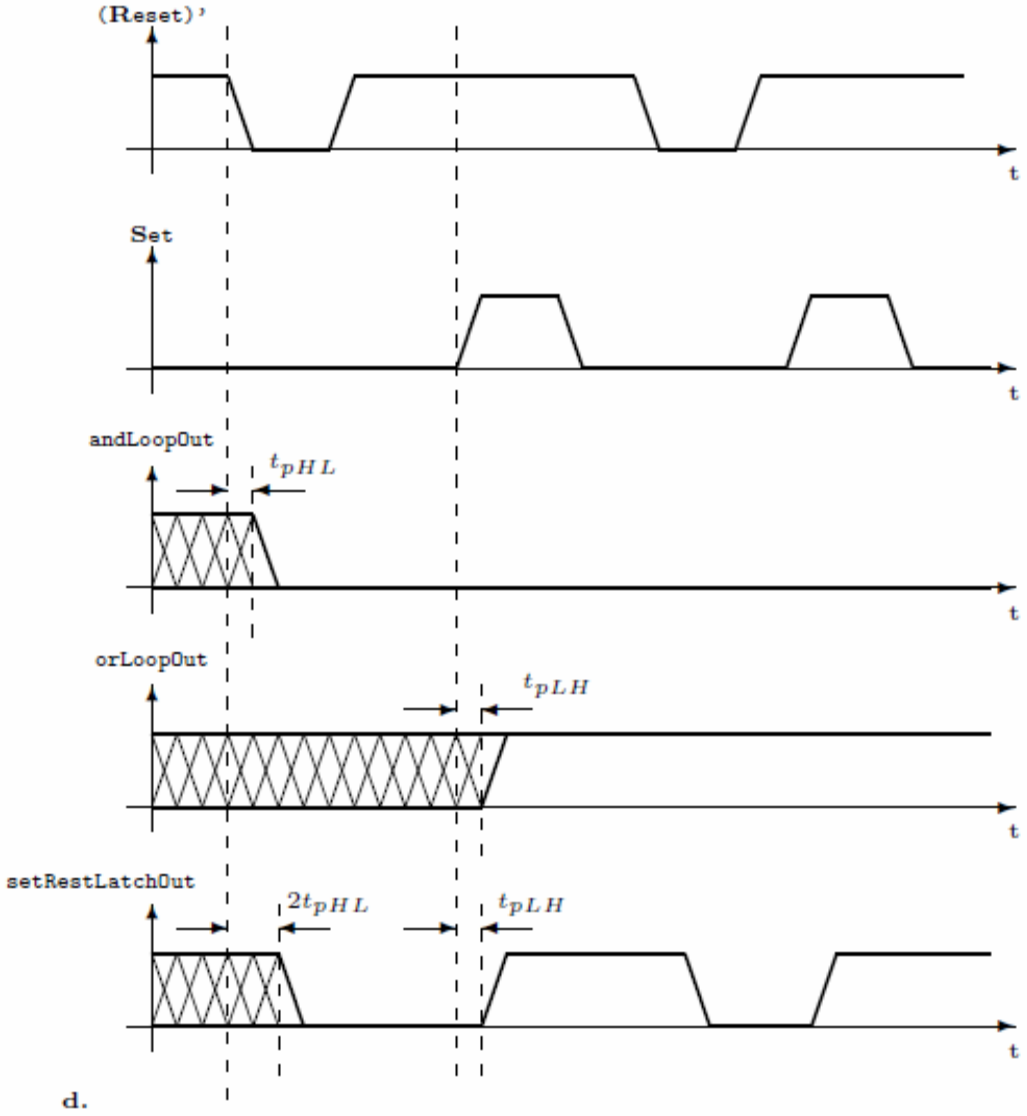

Latch-uri simetrice

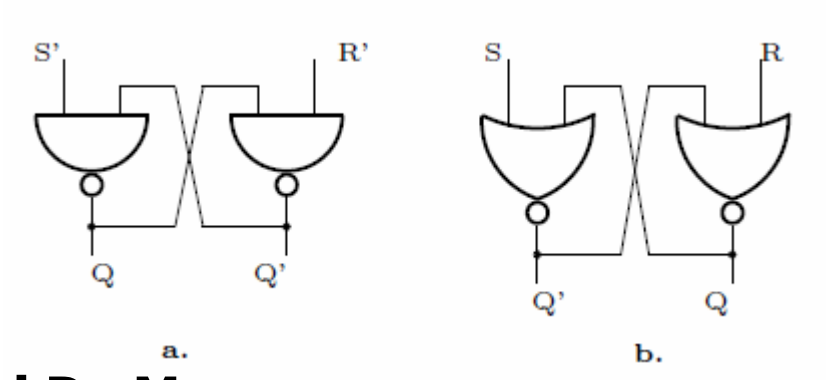

- **Teoremele lui De Morgan**:
  - a+b = (a'b')'
  - ab = (a'+b')'
- Problemele latch-urilor elementare:
  - confuzia comenzi – sincronizare – date
  - combinaţiile "interzise" pe intrare (comportament impredictibil)

Tabel de tranziţii

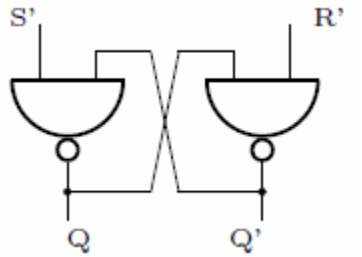

S' R'	Q+ Q'+	funcţie
1 1	Q Q'	memorare
0 1	1 0	set
1 0	0 1	reset
0 0	0/1 0/1	???

- memorarea efectivă se face prin secvenţa
  - comanda set sau reset
  - revenire la combinaţia 11
- de exemplu, pentru memorarea valorii 0: 01, 11
- comanda 00 este contradictorie (practic, interzisă)

Aplicaţie: circuitul de debounce

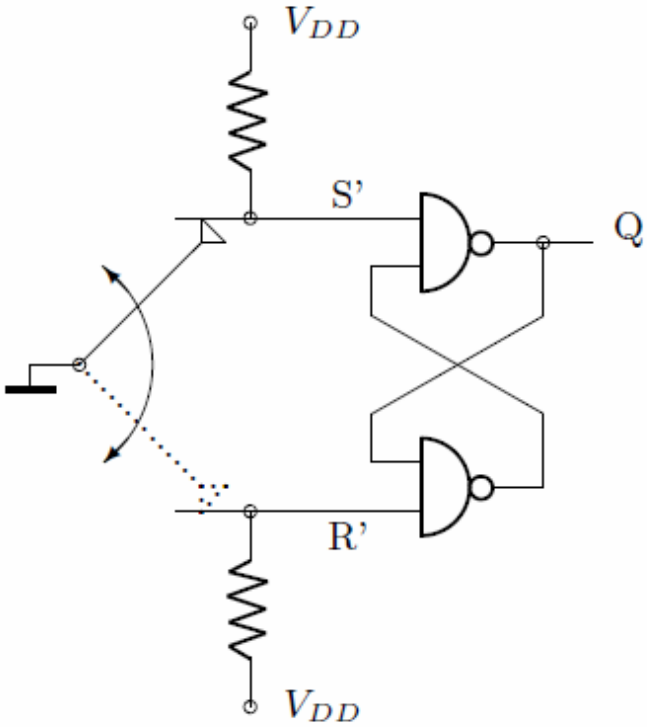

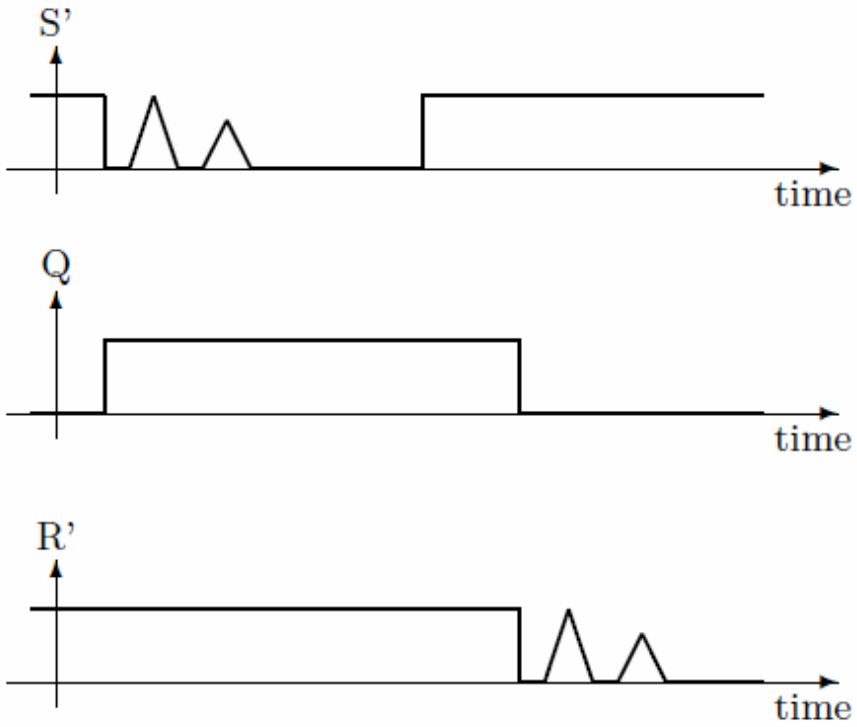

Latch elementar cu ceas

- semnalul de ceas poate "dezactiva" comenzile (pentru CK=0)
- latch-ul este **transparent** pe palierul de 1 (este identic cu circuitul anterior)

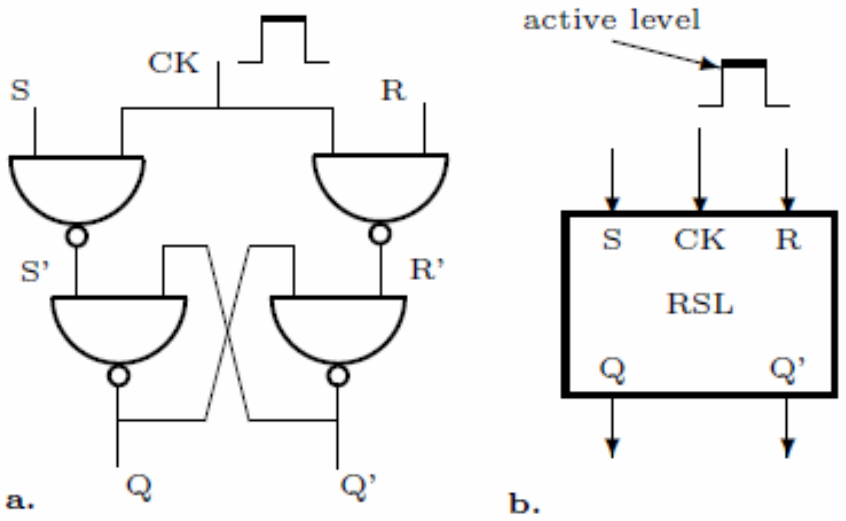

Latch de date (data latch)

- Dacă R=S’ se elimină comanda contradictorie
- ...dar se elimină şi comanda 00!
- latchul este transparent pe palierul activ al ceasului, ieşirea urmează intrarea
- poate fi controlat semnalul de ceas

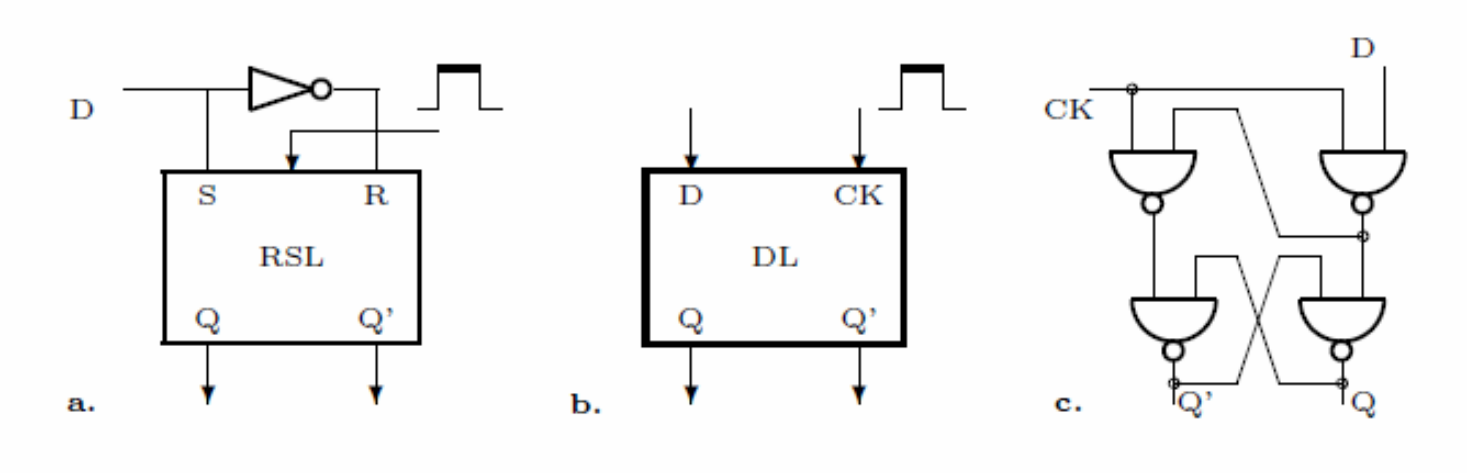

Tema 4 - variante data latch

- Scrieţi ecuaţiile logice care descriu funcţionarea schemelor următoare şi demonstraţi că latchul D se poate implementa cu fiecare dintre aceste scheme. Care este optimă?

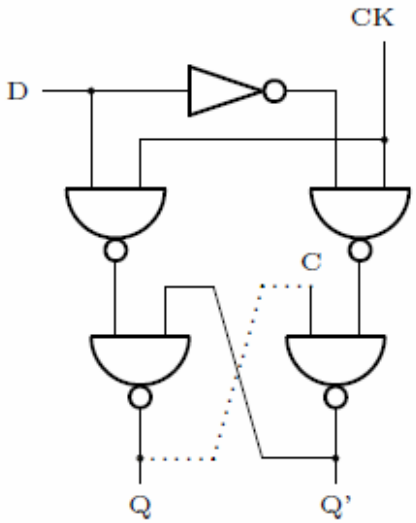

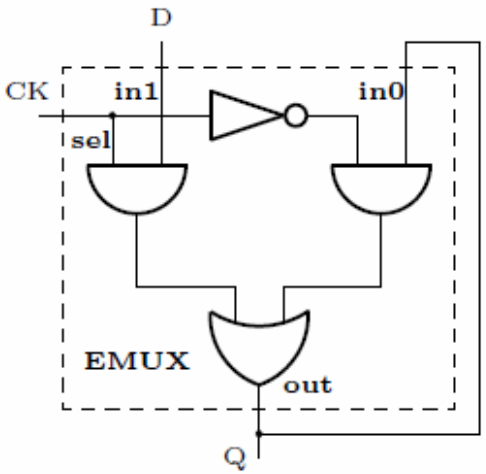

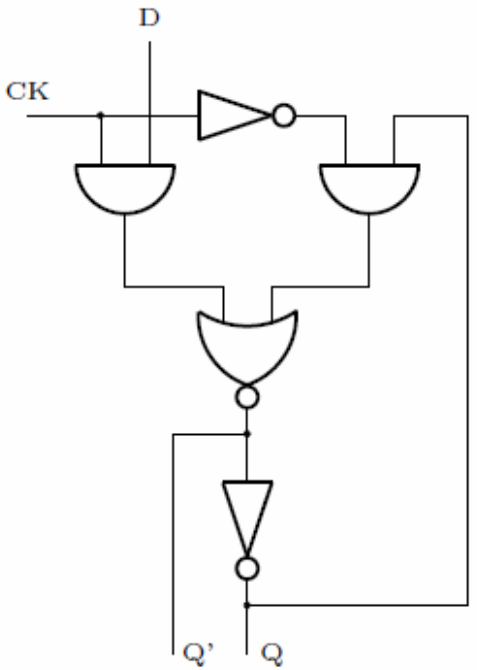

Concluzii la latch-urile elementare

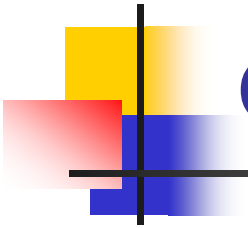

- Funcţia de memorare se face prin blocarea circuitelor în starea dorită
- Dezavantaj: nu există separarea clară între semnalele care determină **cum** şi **când** comută circuitul
  - latch-ul cu ceas rezolvă parţial problema
- Dezavantaj: comanda interzisă
  - latch-ul D **evită** problema (nu o rezolvă)

Principiul master-slave

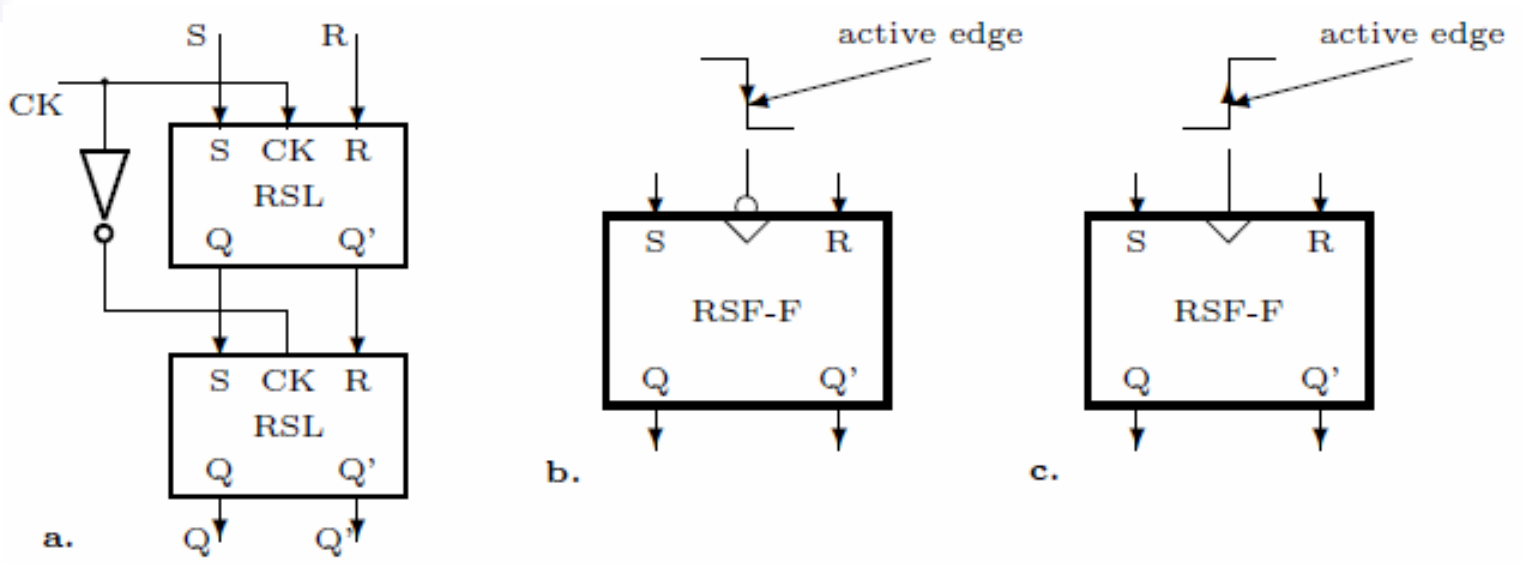

- două latch-uri cu ceasul în antifază
  - CK = 1 este transparent latch-ul master
  - CK = 0 este transparent latch-ul slave
- bistabilul care rezultă nu este transparent! (dacă datele sunt stabile în momentul tranziţiei ceasului)

Ce înseamnă "moment"?

- "moment" = $t_{su} + t_{+} + t_{h}$

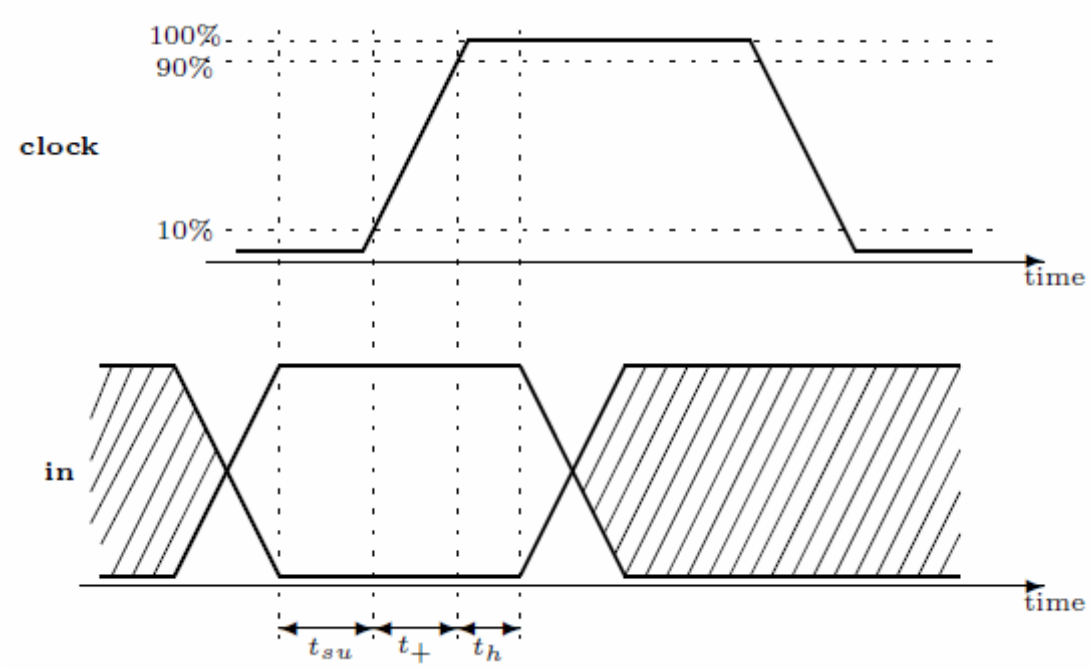

Bistabilul D (Delay Flip-Flop)

- iesirea urmăreste modificările intrării, sincronizat cu ceasul (este întârziată – **delay**)

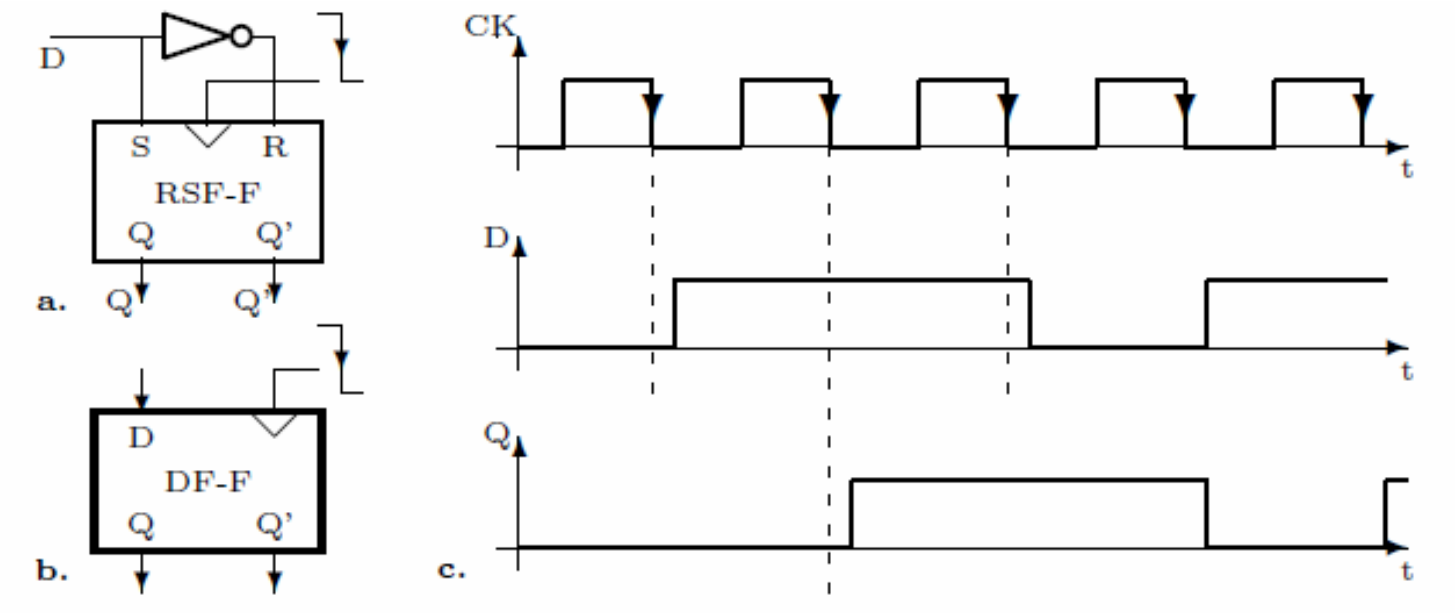

Registrul

- extindere paralel a bistabilului D
- aplicații: memorare, sincronizare, întârziere, introducerea buclelor de reacție, buffere

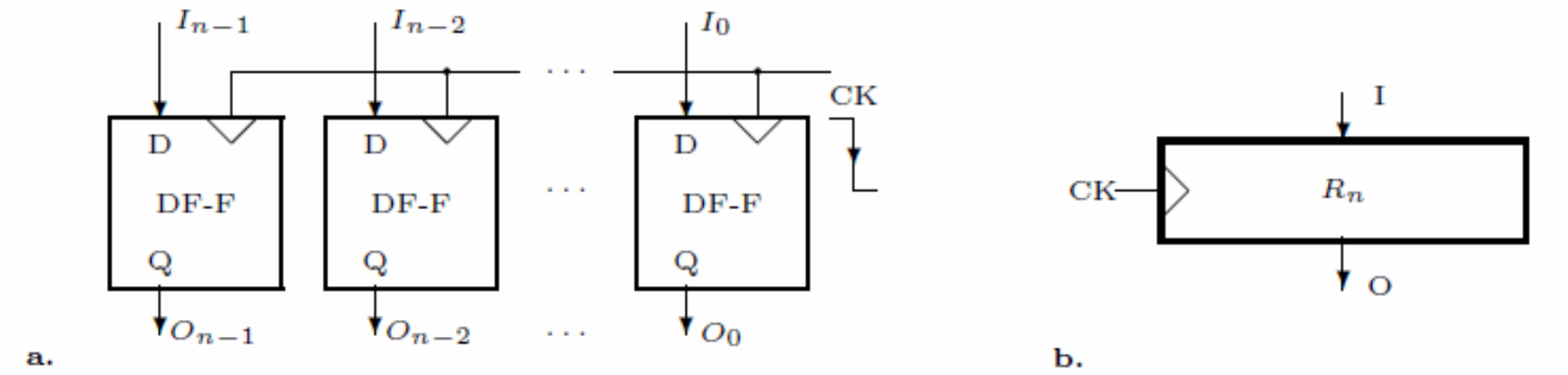

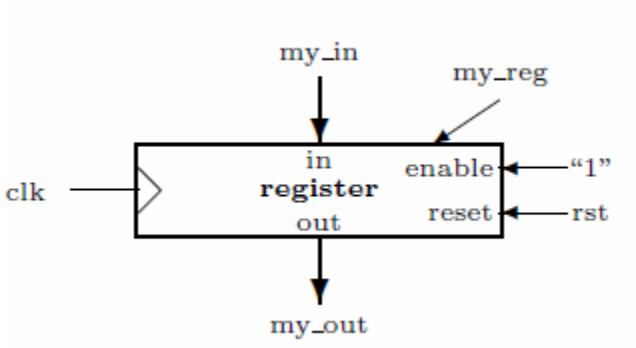
my_in
my_reg
clk
in
register
out
enable
reset
"1"
rst
my_out

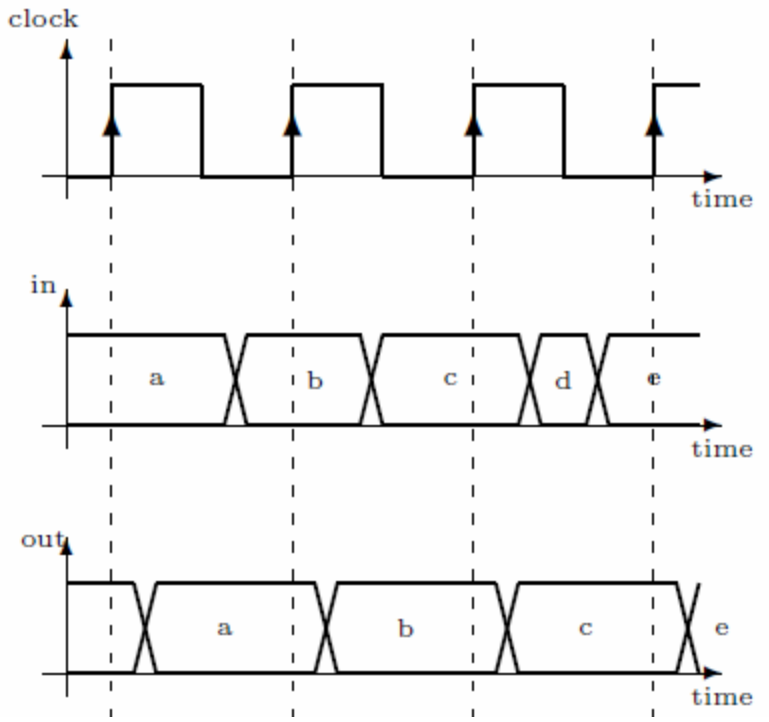
clock
time
in
a
b
c
d
e
time
out
a
b
c
e
time

Registrul de deplasare

- **00: nop**: no operation, funcţie obligatorie
- **01: load**: initializarea stării registrului
- **10: leftShift**: deplasare la stânga cu o poziţie
- **11: rightShift**: deplasare la dreapta cu o poziţie

```
module shiftRegister(output reg [15:0] out   ,
                     input      [15:0] in    ,
                     input      [1:0]  mode  ,
                     input             clock);
    always @(posedge clock)
     case(mode)
         2'b00: out <= out;
         2'b01: out <= in ;
         2'b10: out <= out << 1;
         2'b11: out <= out >> 1; // for positive integers
         //2'b11: out <= {out[15], out[15:1]}; // for signed integers
     endcase
endmodule
```

Numărătorul

```
module counter(    output  reg [7:0]   out     ,
                   input       [7:0]   in      ,
                   input               init    , // initialize with in
                   input               count   , // increment state
                   input               clock   );
   always @(posedge clock)              // always at the positive edge of clock
       if (init)           out <= in;
           else if (count) out <= out + 1;
endmodule
```

- if...else sugerează un multiplexor
- out = out + 1 incrementare

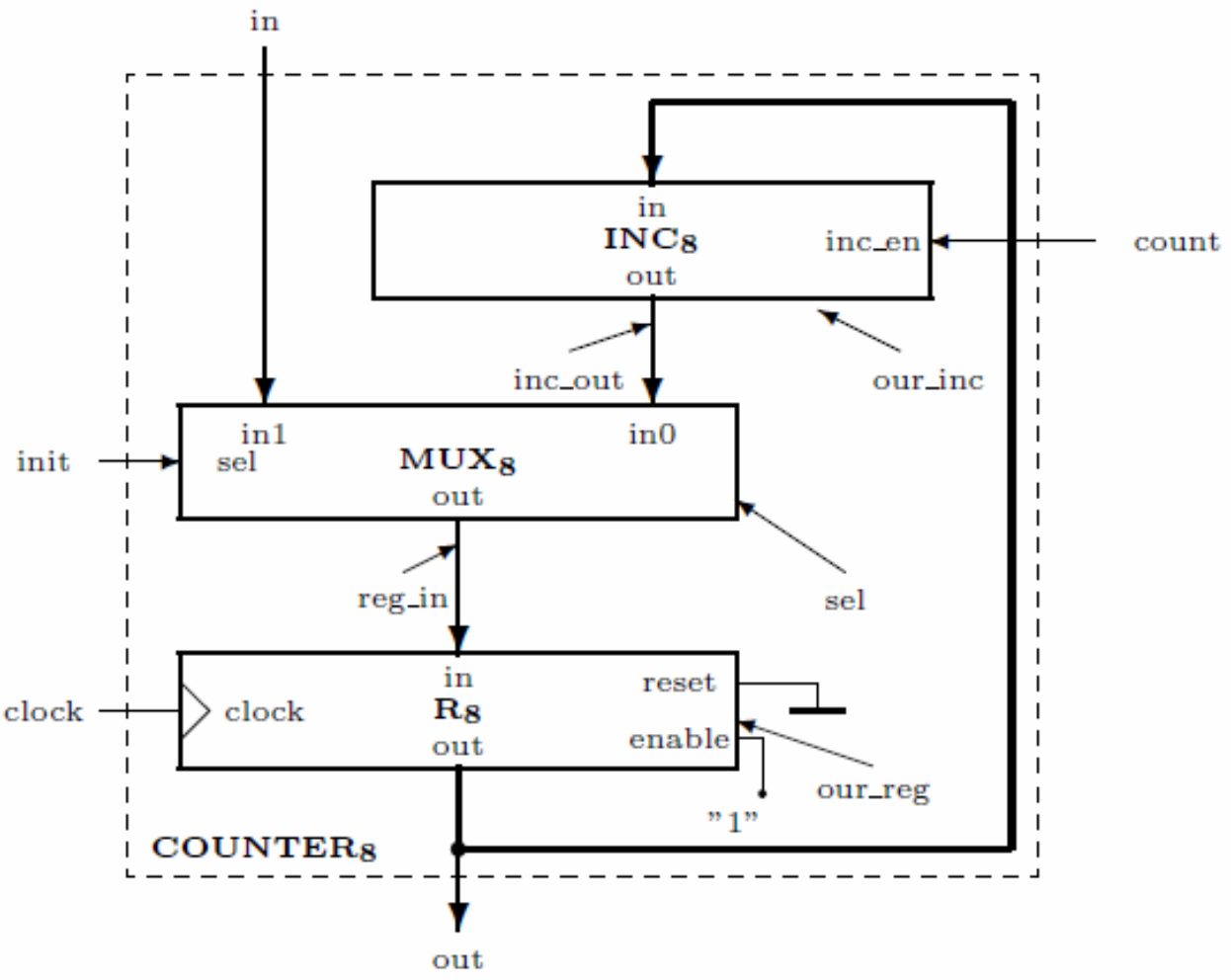
in
in
INC8
out
inc_en
count
inc_out
our_inc
in1
sel
MUX8
in0
init
out
reg_in
sel
clock
clock
in
R8
out
reset
enable
our_reg
"1"
COUNTER8
out

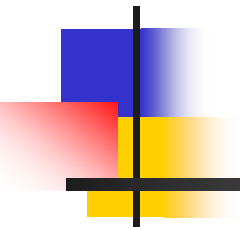

Verilog
Latch-uri şi bistabile

Modele comportamentale

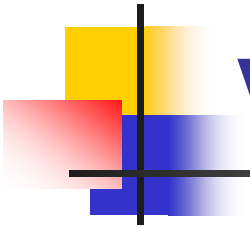

Variabile de tip reg

- net-urile (cum sunt definite implicit porturile; variabilele de tipul **wire**) nu sunt suficiente!
- de ce?

  pentru că driverul trebuie să fie activ tot timpul

  pentru că nu pot implementa algoritmi

Variabilele reg memorează valorile între două atriburi succesive

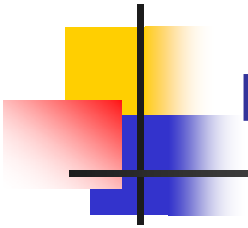

reg

Definiţie: *O variabilă* reg *este o abstracţie a unui element de stocare a datelor.*

(este analog variabilelor în limbajele de programare C sau Pascal)

Nu este analogul unui registru fizic, deoarece nu există semnal de ceas. Valoarea stocată este memorată până la următoarea atribuire explicită.

Înainte de prima atribuire, are valoarea x (înainte de prima atribuire, neturile au valoarea z).

Tipuri de variabile reg

reg	Variabile simple, stochează de obicei valori logice. Implicit, pe un bit.
time	Registru special care stochează timpul (de simulare) – registru pe 64 de biţi.
integer	Registru folosit pentru stocarea numerelor (întregi cu semn). Minim 32 de biţi.
real	Registru folosit pentru stocarea numerelor reale. Set restricţionat de operaţii.
realtime	Stocarea timpului, definit ca număr real.

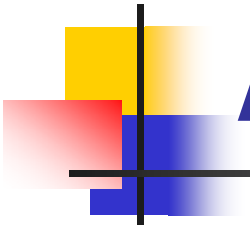

Atribuiri

- pentru semnale, variabile…

- assign (atribuire continuă), pentru net-uri
- = atribuire folosită pentru reg-uri
- <= *non-blocking* (tot pentru reg-uri)

Diferenţa dintre = şi <=

=	<=
atribuire procedurală *blocked assignement*	atribuire concurentă *unblocked*
instrucţiunea care conţine = trebuie să se încheie înainte de a se trece la următoarea	toate instrucţiunile care conţin <= se execută în paralel

Registru de deplasare

```
always@(posedge clk or
   posedge rst) begin
if (rst) begin
   A=0;B=0;C=0;D=0;
else begin
   A=B;
   B=C;
   C=D;
   D=E;
end
end
```

CORECT

```
always@(posedge clk or
   posedge rst) begin
if (rst) begin
   A=0;B=0;C=0;D=0;
else begin
   D=E;
   C=D;
   B=C;
   A=B;
end
end
```

GREŞIT!!!

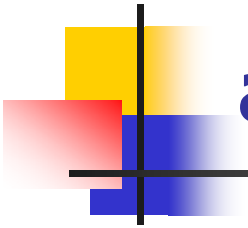

always @

- sensibil la palier (valori logice): circuite combinaţionale şi latchuri transparente

  always @ (a or b or c)

  SE RECOMANDĂ FOLOSIREA =

- sensibil la front (modificarea valorilor semnalelor): bistabile, circuite secvenţiale sincrone

  always @ (posedge ck)

  SE RECOMANDĂ FOLOSIREA <=

Latch cu assign

latch cu 2 porţi nand

1. definire structurală
   (funcţionează, dar oscilează)
2. definire data-flow

```
assign q = set ~& nq;
assign nq = reset ~& q;
```

NU funcţionează!!!

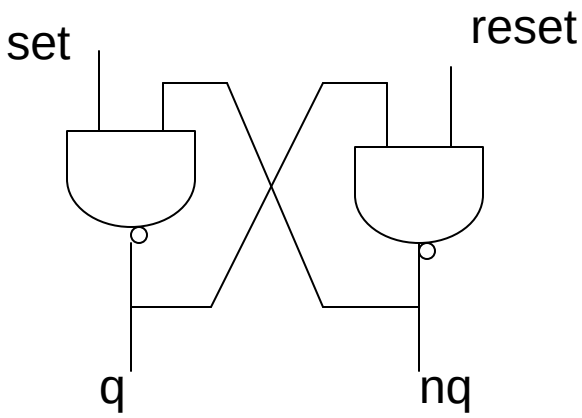

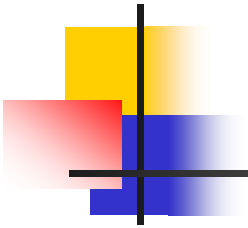

Latch transparent (cu assign)

```
module latch_CA(q_out, data_in, enable);
    output q_out;
    input data_in, enable;

    assign q_out = enable ? data_in : q_out;
endmodule
```

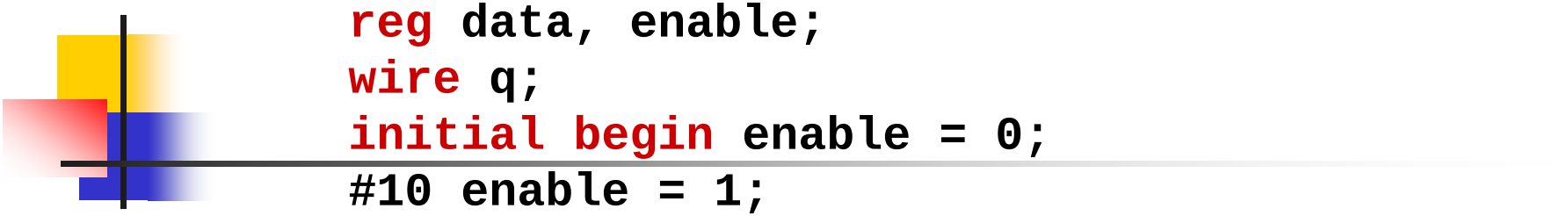

```
module test_latch_ca;
    reg data, enable;
    wire q;
    initial begin enable = 0;
    #10 enable = 1;
    #60 enable = 0;
    #20 enable = 1;
    #50 $stop;
end

initial begin data = 0;
forever #5 data = ~data;
end

latch_CA my_latch(q, data, enable);

endmodule
```

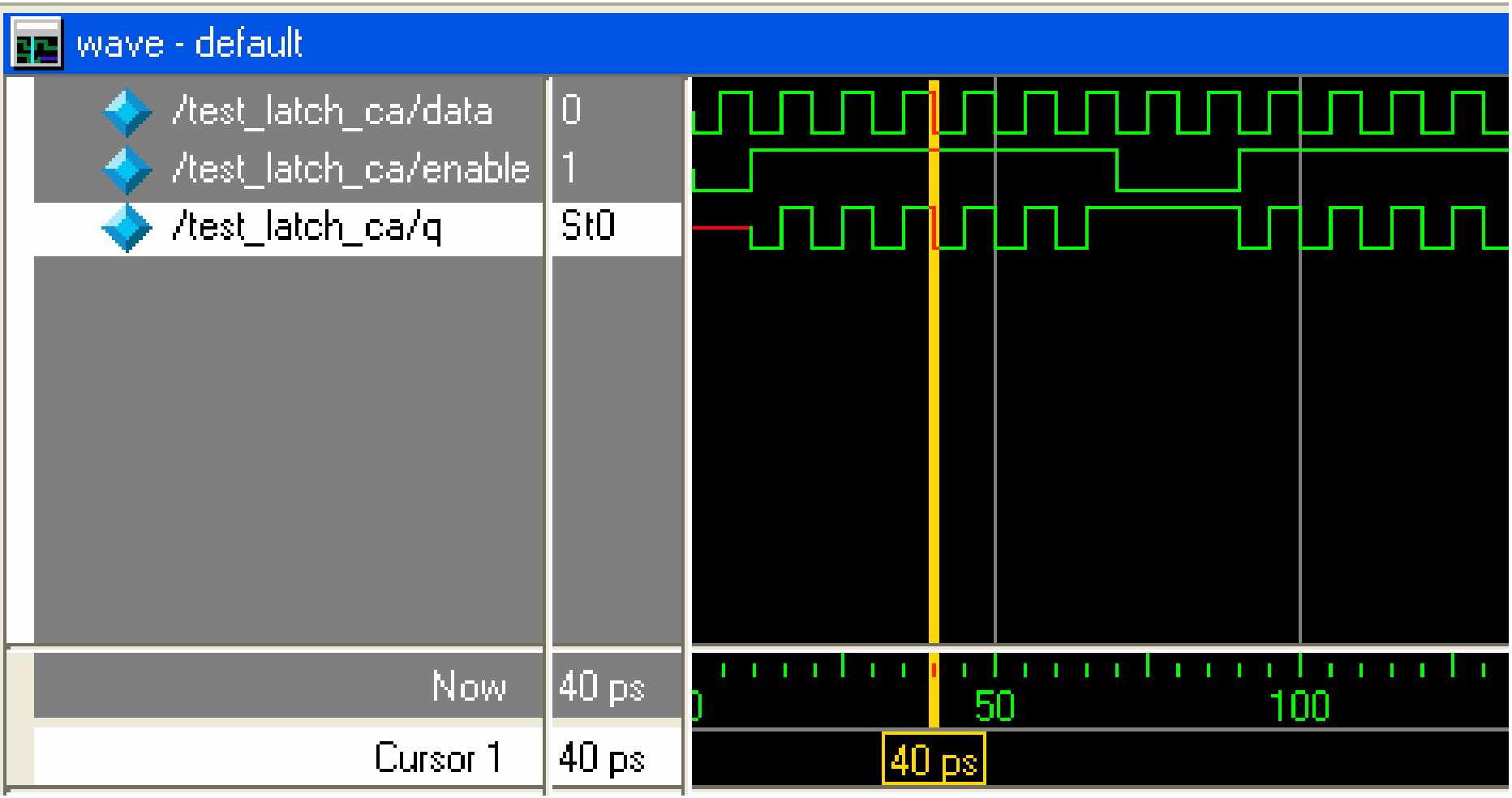
wave - default
/test_latch_ca/data
/test_latch_ca/enable
/test_latch_ca/q
0
1
St0
Now
40 ps
Cursor 1
40 ps
50
100
40 ps

Alt exemplu

```
module latch_reset(q_out, data_in, enable, reset);
      output q_out;
      input data_in, enable, reset;

      assign q_out = !reset ? 0 : enable? data in :
  q_out;

endmodule
```

explicaţi funcţionarea acestui latch!

Modele comportamentale ciclice (pentru latch-uri şi bistabile)

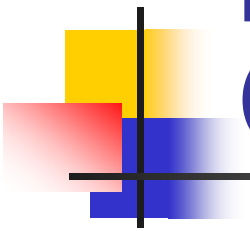

- instrucţiunea assign modelează comportamentul sensibil la nivelurile logice
- NU poate modela fronturile (comportamentul determinat de tranziţiile semnalelor)
- circuitele SINCRONE (definiţie): toate evenimentele se produc ca urmare a frontului activ al ceasului

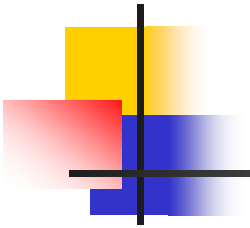

Exemplu de latch

```
always @(posedge <clock> or posedge <reset>)
begin
    if (<reset>) begin
      <reg> <= 1'b0;
    end
    else begin
      <reg> <= <signal>;
    end
```

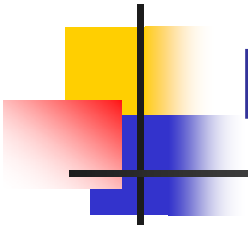

Exemplu de latch (2)

```
always @(posedge <clock>) begin
    if (<reset>) begin
      <reg> <= 1'b0;
    end
    else if (<clock_enable>) begin
      <reg> <= <signal>;
    end
```

Aplicaţii

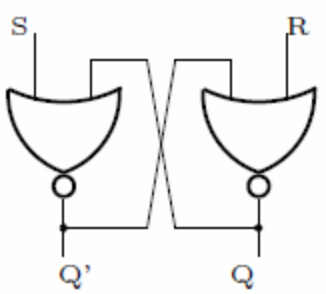

- Completaţi tabelul de tranziţii pentru latch-ul elementar cu porţi NOR
- Desenaţi schema internă a unui registru de deplasare

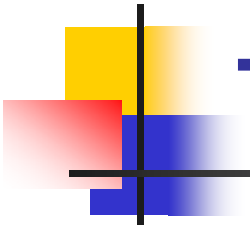

Tema 5

- Desenaţi schema internă a unui registru serie-paralel pe 4 biţi care are următoarele funcţii:
  - NOP no operation
  - incarcare paralel
  - deplasare la stânga o poziţie
- Completaţi schema anterioară cu a patra funcţie, deplasare la dreapta cu o poziţie

- **indicaţie**: folosiţi multiplexoare pentru a selecta valoarea încărcată în fiecare bistabil